

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

Égyetlen politikai szervezeten tömörüljön az ősszmagyarság

A romániai magyar kisebbségi sajtót, magát a Magyar Párt vezetését is minden foglalkoztatja a párt elnökének: Igron Istvánnak lemondása. Ugron lemondásával most — mint értesülünk — az elfogadás domborodik ki igen markánsan, hogy elérkezett az ideje annak, hogy a földi politikai aktivitás terére lépjen a párt és, hogy minden eszközt igénybe legyen az iránt, hogy az ősszmagyarság érdeklődését a pártéletről főkeltse és az ősszmagyarságot egyetlen politikai szervezetbe: a Magyar Pártba tömörítse. A szélsőségnek egyik igen markáns egyénisége: Nagy Jenő dr. esikszentmártoni ügyvéd szólal meg most és többek között fejtegeti a Magyar Pártnak követendő munkaprogramját és irányait.

— Ma ép úgy, mint mindenkor, — mondja — vitán felül áll, hogy a párt siker működésének első feltétele a sokszor, de sohasem eléggé, hangzottatott egység, az a romániai magyarságnak egyetlen árt keretében tömörülése, melyet sem ülön világnézletek, sem felekezeti széttagoltság stb. nem bonthatnak meg. Ez el az egység ellen, mely nem minden nézéség nélkül kovácsoltatott össze, — főként az államhatalmat kezelők egy részéről — éppen a saját fajunkhoz tartozók felhasználásával — sokszor követtek el merényletet s ma is kísérletek folynak. A pártgyűlés megfontására irányuló nem egy jelszó ítelét vesztette már s ma a székelv kérésével próbálkoznak a párt egységén részt venni. A magyarság kisebbségi helyzetében a székelvességnek adandó bizonyos kedvezőbb állás beigérése lenne az eszköz a megbontáshoz. Már nem egyszer kísértett addig is a székelv párt megalakítása, ami magyarsággal származásban, történelmi múltban, nyelvben, kultúrában és politikai örökségekben egyet képező fajnak kettészását jelentené. A földrajzilag zárt egyseben, Románia kellős közepében élő, mintegy 800.000 székelvnek külön párttal alakítása, a divide et impera elvénél fogva a mi szempontunkból nem nélkülözhető egységnek veszedelmét jelentené. Meggyőződés az, hogy fajunk jövő politikai sikerai az egységben maradásunktól függnek elsősorban.

— Tény az, hogy a Magyar Párt a magyarság érdekeinek megfelelő aktivitást eddig kifejtetni nem tudott, helyesebben aktivitásának eredménye alig mutatkozik. Nagy igazságtalanság volna az eredménytelenség okát a párt vezetésére rovasára írni. A kisebbségekkel szemben tervszerű és szívós hadjáratot folytatott mindenkor kormányhatalmak oly eszközökkel rendelkeznek, melyek ellen küzdeni ma megfelelő eszközünk alig van. Amíg a túldoldaról a jobb belátás el nem következik, aminek különböző okai lehetnek majd, kézzelfogható eredményt nem is várhatunk. Az egyenlőtlen fegyverekkel folytatott küzdelemben az enyhülés csak a mai liberális párturalom felváltásával következhet be. A Magyar Párt minden alkalmat megragadott eddig, hogy megértésre találjon. Amde ami az uralkodó politikai párt

részeről eddig történt, nemcsak nélkülözi a komolyságot, de kigúnyolás számba megy.

— Azt a programot, melyet a párt megalakulásakor maga elé tűzött kitaró és lelkiismeretes munkával életre kell keltetni. Ezuttal csak annyit említek meg általánosságban, hogy a fajszeretettől átitat-

tott részleteiben kidolgozott programja van a pártnak, mely bölcsen alkalmazkodik az állam törvényeihez. Keresendő tovább is az út, mely a hatalom uraihoz vezet, mert a kölcsönös megértés az állam érdeke is.

— A passzivitás gondolatát egyenesen elvetendőnek tartom. Nagy hiba volna hallgatásunkkal és a küzdőtérrel félreállásunkkal a jelen tarthatatlan helyzetben való belenyugvásunknak látszatát keltetni.

Orosz—magyar egyezmény

Berlin, szeptember 17. Mint az orosz távirati iroda berlini képviselője jelenti, egyelőre Krestinsky, a szocialista szovjetkötársaságok uniójának németországi nagykövete, másfelől Kánya Kálmán követ és meghatalmazott miniszter, valamint Jungert Mihály követségi tanácsos, Magyarország megbízottai, egyezményt kötöttek a diplomáciai és gazdasági vi-

szony felvételéről. Az egyezmény még a két kormány részéről való megerősítésre vár.

Érdekes, hogy a magyar kormány a tárgyalások folyamán módot talált arra, hogy észrevételeket tegyen a szovjet-rezim kormányzati rendszerére. Az észrevételeket az orosz delegáció vita nélkül vette tudomásul.

Duca külügyminiszter és Lahovary nyilatkozatai a budapesti lapoknak

A budapesti lapok — a genfi tárgyalások kapcsán — sorba interjúvolják minden nemzetnek ott időző különböző államférfiát. Most két magyarországi lapban is találkozunk román politikuskok nyilatkozataival. A Pesti Hírlap genfi munkatársa Duca külügyminiszterrel folytatott hosszabb beszélgetést. Színes és egyénileg jellemző sorokban vázolja Duca karrierjét a külügyminiszterrel készített rajzot is hozza a cikk keretében a budapesti lap. Többek között így ír a magyar lap tudósítója a találkozásról:

Amikor tájékozódik afelől, hogy milyen kérdésekben kérem a nyilatkozatát, gondosan tagolt, jól átgondolt francia mondatokban, összefüggő egészben adja meg valamennyi kérdésre egyszerre a feleletet. Közben azonban sok egyéb dologgal foglalatokodik, saját maga végzi a titkári teendőket is. Ha megszólal a telefon, a mondat közepén odamegy és elintézi a beszélgetést. A telefon a szomszéd szobában van; jövet-menet a nyitott ajtón keresztül diktálja a nyilatkozat folytatását. Bekopog a hotel-szolgá; levelet hoz, ezt közben elolvassa. Jelentkezik a párisi Le Temps munkatársa, aki szintén intervjut akar. Ezt áttessékeli a szomszéd szobába, várjon ott, amíg mi végzünk. Közben pedig folyamatosan tovább folyik és elkészül a nyilatkozat, úgy, amint itt következik:

— Románia teljes bizalommal van a Népszövetség munkája iránt. Ezt a politikát követve, óhajítja és kívánja, hogy győzőn a békének és humanitásnak az a politikája, amelyet a Népszövetség képvisel. Bizalommal várjuk azoknak az eszméknek a megvalósítását, amelyek nem valósulhatnak meg egyik napról a másikra. De minél hosszabb a haladás útja, annál örövendesebb az állandó továbbfejlődésnek a megfigyelése. Nem tudom pontosan megállapítani, hogy a most folyó közgyűlés vitája milyen eredményekhez fog eljutni, de mélységes meggyőződés: akármilyen különbségek lehetnek is közöttünk, nem

válunk el anélkül, hogy lényeges lépést ne tettünk volna előre. Legalább egy lépést, amely természetes következménye lesz annak a kölcsönös jóakaratra, amellyel az egyes hatalmak részt vesznek a Népszövetség működésében és elfogadják annak a principiumait. A kötelező nemzetközi bírói fórum, az arbitrage obligatoire, az első győzelmes eredmény lesz ebben az irányban.

— Ami már most Románia és Magyarország viszonyát illeti, annyit mondhatok, hogy Romániát az a komoly óhaj tölti el, hogy minden szomszédjával jó viszonyban éljen. Reméljük, hogy Magyarországon is föltaláljuk ugyanazt a törekvést, amely bennünket lelkesít. Bárha különböző meggyőződések töltik el a két országot, tavasz óta a közeledésnek bizonyos sokatigéző kezdete mutatkozik. Nagyon boldogok lennénk, ha bizonyos időn belül lehetővé válnék a két országot érdeklő gazdasági kérdések rendezése. Nagy meglepéssel töltött el, hogy alkalmam volt találkozni Genfben gróf Bethlen és Daruvary urakkal, és tárgyalhattam velük olyan kérdések fölött, amelyek Magyarország és Románia kölcsönös viszonyát érintik.

A budapesti Nemzeti Ujság munkatársa a Milanóban időző Lahovaryval, a román politikai élet egyik kitünőségével, az olaszországi román követtel beszélgetett.

Románia és Magyarország közötti viszonylatok — mondotta — barátságosnak mondhatók. Fontos gazdasági jelentőségű egyezményt kötöttünk és különböző kérdéseket kölcsönös meglepédesre rendeztünk el. A román kormány jóakarata a magyar kormánytól barátságos megértésre talált. A régi atmoszféra megváltozott és kívánom, hogy az egyre jobb legyen. Az erdélyi kérdésekről azt mondotta Lahovary, hogy a kisebbségek iránt jóindulat van és az autonómia-formula felesleges, sőt veszedelmes a nemzeti egység szempontjából.

Két milliárd lei vagyonnal szemben alig tizenöt millió tartozása van Nagyváradnak

A gazdasági ügyosztály a napokban készül el a városi vagyon leltári összeírásával. A felbecslés sokoldalú munkájában Örömy Gyula építész, Jónás gazdasági tanácsos és Clintoc főszámvevőhelyettes vettek részt. Az eredmény feltűnő, de nem képzeletet felülmúló, mert hiszen előrelátható volt, hogy a valutáris elértéktelenedés a várost az elmúlt öt év alatt jelentékeny anyagi előnyhöz kellett, hogy juttassa. Hiszen a kölcsönök nagyobbik részét a város ingatlanokba fektette, amelyek ma aranyértékben is jóval nagyobb összeget képviselnek, mint a kölcsönök lebonnyolítása idején. Az az effektív veszteség tehát, mely a kölcsönnyújtó pénzintézeteket érte azzal, hogy sokkal rosszabb pénzt kapnak vissza, Nagyvárad aktíváinak gyarapodásán mutatkozik meg.

Igy válhatott valósággá, hogy eléggé zilált és kapkodó pénzügyi helyzet után

ma Nagyvárad a leggazdagabb nagyromániai város és közel két milliárd lei vagyonnal rendelkezik.

A nyers számadatok legalább is ennyit tüntetnek fel, ötvenhat millió aranykoronát, amelyre mindössze tizenkét és fél millió mai lei tartozásunk van. Ezt a két milliárdot azonban nem szabad készpénznek venni s hogy miért, az könnyen kiviláglik az alábbi statisztikából, mely az aktívákat tünteti fel. Az összeg aranykorona, illetve aranylei értéket jelez.

79 darab városi épület, középület, bérház stb	34.865.200
Városi földek	1.785.990
6 városi temető	2.330.000
Csatornák	3.463.007
16-féle minőségű utcaburkolat	2.815.341
Parkok (Széchenyi, Rhédey, Schlauch, Bunyitay, a jelenleg épülő királypark)	341.116
Hidak, utak, közutak	1.507.105
157 tételben berendezések és butorok	6.630.940
Városi könyvtár	2.000.000
Gazdasági eszközök	37.920
Állatok (parádés és igaslovak, ökrök)	570.000

Összesen: 56.986.602

Ezekből a számkomplexumokból néhány részlet szám álljon itt tájékoztatásul. Az itt következő aktívákat a leltár ezzel az értékkel veszi fel:

Apolló bérpalota	2.000.000
Bazár	1.000.000
Hadapródiskola	2.500.000
Vizmü	2.600.000
Villamosmü	4.000.000
Városház	2.400.000
Színház	1.900.000
Új tüzérkaszánya	4.379.000
Tüzoltóaktanya	450.000
Széchenyi-szálló	800.000
Diszletraktár	400.000
Vágóhid	500.000
Ór-utcai iskola	580.000
Vashid	221.063
Baross-hid	222.000
III-ik vashid	334.272

Minden szám békevalutában értendő. A felbecslés tehát, bár hangsúlyozottan szakérték referenciája alapján történt, még sem tekinthető minden részletében elfogadhatónak nagy latitüdjai miatt. Addig, amíg a városház impozáns épület-tömbjét két millió négyszázezer leire veszi fel a leltár, mindenesetre tulbecsüli az ugyancsak impozáns, de hozzávetőlegesen sem arányban álló Apolló bérpalotát, amelyet két aranymillióra tart. Két aranymillió a mai árfolyama mellett körülbelül hetvenhét millió leinek felel meg. Az Apolló bérpalota azonban minden reprezentabilis volta mellett se ér többet harminc millió leinél. Ugyancsak tul

van becsülve a városi könyvtár, mely a leltári érték egyharmadát ha éri. Ezeket a kilengéseket azonban ellensúlyozzák az aláértékelések. A villamosmü például mindössze négy millió aranyértékben szeptel és 2.600.000 lejjel a vizmü. A két közüzem értékeit minden valószínűség szerint a vételárban vette fel, leszámítva a mérlegelkészítésnél szokásos kopási százalékat. Holott a gépek ára elhagyta a békeparitást. A leltár a latitüdjök ellenére tehát mégis elfogadható alapot nyújt a városi vagyon felbecslését illetőleg. Le kell számítani azonban a holt vagyont, a városnak azokat a befektetéseit, amelyek semmiesetre se mobilizálhatók. Ilyenek az utas-tek, az utcaburkolatok, a parkok, a csatornázás s még egy jónéhány tétel milliói.

Summasumamár, a városi vagyon akkor is minden kritikát kibír, mert hogy paradoxonnal éljünk, a „mobil ingatlan”, a házak, földek, felszerelések legalább

egy milliárd lei mai forgalmi értékét képviselnek.

Ezzel a horribilis tétellel szemben eltorpülnek a passzívok. Végösszegük 25.735.873 korona, amelyből leszámítandó egy évi annuitás 1.325.037 korona. A 24.410.800 korona adósság 2:1 arányban törlesztendő Románia és Magyarország megállapodása alapján, megfelelőleg Nagyvárad tartozása tehát 12.205.400 lei. Egy milliárdos vagyon mellett valamivel több mint tizenkétmillió lei. A hitelezők nagyobbára budapesti nagybankok: a Kereskedelmi Bank, a Magyar Általános Hitelbank s nagyobb tétellel szerepel a Hazai Bank, melynek a hadikölcsön-kötvény jegyzések miatt tartozunk több millió leivel.

Benedek tanácsos Nagyvárad pénzügyi helyzetéről

igy nyilatkozott:

— Mondhatom a mérlegünk jó, sőt nagyon kitűnő. Maholnap kifizetjük összes tartozásainkat, amelyek jelentéktelenek. A külföldi tartozások amortizációja már fel lesz véve a jövő évi költségvetésbe. Ez idén még nem fizettünk, mert hiszen ismeretes volt a kormány eddigi álláspontja ebben a kérdésben, amely letiltotta az egész vonalon a külföldi tartozások fizetését. Az évi annuitás hatszázezer lei. Nemzetközi megállapodásra 2:1 arányban elégítjük ki korona hitelezőinket, a márka és egyéb valutákra vonatkozólag még nincs intézkedés. Ez idén kifizettük helyi hitelezőinket, a bankokat és a magánosokat. A Bi-horeana-nak két millió leit adtunk vissza és végleg likvidáltuk veszteséggel dolgozó üzemeinket, a szesz- és faüzemet. A helyi

tartozások jelentéktelenebb tételek. A budapesti nagybankok helyi fiókjaitól felvett kölcsönöket a fiókokkal számoljuk el.

Abból a kedvező viszonyból, amit Nagyvárad financiaális viszonyait illetőleg, ez a fentebbi áttekintést nyújt,

önként következnek

egy olyan munkaprogram, amely ezt a fejlődésben megakadt várost egy új és intenzív fejlődési perspektívához juttatja. Minden rossznak meg van a maga jó oldala s a város kivételes helyzetet élvezve jelenlegi urai, akiknek munkakészségét s morális rentabilitását gáncsolni nincsen okunk, fel kell, hogy fedezzék kivételes helyzetük horderejét. Amely egész sereg teljesítményre ad alkalmat. Megvalósulásra váró szociális és kulturális intézményeket nélkülöz ez a gazdag város s főleg az előbbieket. Népjóléti intézményeket kéreünk, otthonot az elagottonak, orvosságot a betegnek, kenyert az éhezőnek. Közmunkát és közjátékozteret. A papír-milliárdok ne csörögjenek hivalkodón a konjunktúra felkapottjaiként tátongáshoz szokott szembünkben. Itt az ideje a nyereséget realizálni.

(bl.)

A letéteket is bevonja a bankoktól a Banca Nationala

Ujabb bankjegytömegeket nem bocsátanak ki de azért segítene a pénzhányon is

Bukarestből jelentik: A Banca Nationala, hogy a pénzkrisis orvoslására szükséges eszközöket megtalálja, értekezletre hívta össze az ország legnagyobb bankjainak igazgatóit. A tárgyaláson Capi-tanovici, a jegybank alelnöke elnökölt és résztvettek azon a Banca Romaneasca, Marmarosch Generala, Barcovici, Banca de Secont és az Agricola bankok igazgatói. A kiadott kommuniké szerint maguk a bankigazgatók sem helyeslik az újabb bankjegy kibocsátást. A bank elnöke is kijelentette, hogy újabb emissióra nem hajlandó, de igyekezni fog, hogy is segíteni a lehetőség határain belül a bankokon, legalább is annyira, hogy azok aktivitása ne forogjon veszélyben.

Chiriatescu Oscar volt miniszter a jegybank igazgatója kijelentette, hogy a pénzhány pénz értékesítése következtében állott elő. Ha a bank most fedezet nélkül újabb bankjegytömeget hozna forgalomba, ezzel a lei-kurzus újabb esést idézné elő, ami a krízist csak fokozná. Hogy a jegybank akcióképes legyen, visszavonják a bankokban elhelyezett pénztételeket, de itt a Nemzeti Bank mégis segítségére lesz a kölcsönre szoruló bankoknak.

* Bécsi utunkról hazatérve, a legújabb párisi kalap-modelleket tartjuk raktáron. Dr Balláné és Fried Böske, Parcul Traian (Széchenyi-tér) 1.

Dorian Terrace és Dorian-filmszínház

9 órákor

5 és 7 órákor

Ma, csütörtökön bemutató:

Az asszony és az apacs

Izgalmas dráma 6 felvonásban.

A főszerepben:

Heléna Makovska

Ezt megelőzi: „Carusó halála” című előkép.

Bécs sötétségben

Gyertyavilág mellett ülnek Bécs híres kávéházaiban

Bécsből jelentik: Már a délelőtti órákban arról volt szó a munkások körében, hogy ha a tárgyalások során nehézségek merülnek fel, kiterjesztik a sztrájkot a villamosüzem munkásaira is. Minthogy a délutáni órákban tényleg nem sikerült megegyezésre jutni, mert a munkaadóknak százalékos béremelési ajánlata a munkások körében még nagyobb elégedetlenséget keltett, este megkezdtek a villamosági alkalmazottak a részleges sztrájkot. Elhatározták azonban, hogy az élelmezés szempontjából fontos üzemeket nem vonják be a sztrájkba és a villamosvasut forgalmat nem akadályozzák meg.

E határozat következtében kedden este kikapcsolták a villamosáramot az első területen. Az Operaház körül teljes volt az utcai világítás és áramot kaptak azok az intézetek is, amelyeknek vezetéke az Operaház kábeljához van kapcsolva. A Bristol-szálló, amely az Opera közelében van, világos volt, míg a Grand Hotel teljesen sötét. Az Imperial-szállóban nem volt világítás, míg a mellette levő Atlantis-kávéház fényárban úszott, mert az áramot az a kábel szolgáltatta, amelyhez az ipartörőház is tartozik és itt folytatták tovább a tárgyalásokat a munkásokkal az éjjeli órákban.

A Kaertner-strasse teljesen sötét, ugyan a világító reklámok szükségvilágításáról gondoskodnak. Míg a Schwarzenberk-kávéházban gyertyavilág mellett ülnek a vendégek, a Pavillon és a Kapua-kabare teljesen ki van világítva. A belváros szélső utcáinak háztömbjei a szomszédos kerületek egy-egy épületével együtt közös kábelben kapják a villamosáramot, előfordult tehát, hogy a más kerületek egy-egy épülete is sötétségben maradt. Az utcán kettős örműjáratok cirkálnak, de a sötétség ellenére semmi incidens nem történt.

Amennyiben a munkások és a munkaadók között az éjjel tovább folytatott tárgyalásokon nem tudnának megegyezésre jutni, holnap megszűnik az utcának a villamosközlekedés és Bécs város egész területén minden gyári üzemből kikapcsolják a villamos-áramot.

Bécsben az izgalom óriási. A szerkesztőségek nem beszélhetnek telefonon, az irodák, mozik és színházak sötétben maradtak. A vezetékek kiemelése életveszélyes, ezért a munkát szakértő mentőrök végezték, akik az utca kövezete alól emelték ki az egyes kábelközpontokat.

A bértárgyalások Frautr alkancellár közvetítésével folynak.

Megkezdődött a csongrádi bombamerénylet tárgyalása

Budapestről jelentik: Szolnokon tegnap kezdődött meg a véres emlékü csongrádi bombamerénylet bünperének főtárgyalása. A merényletet, mint ismeretes, 1923 december 26-án követték el a Csongrádi Zsidó Nőegylet bálján.

A szolnoki ügyesség vádirata rámutat a bünselekmény fontosabb mozzanataira is. Három rendbeli gyilkosság büntetével és huszonöt rendbeli gyilkosság büntetésének kísérletével vádolja a tetteseket, névszerint Simkó László 35 éves földművest, Bölönyi Miklós 32 éves ügynököt és Fülöp Andor 26 éves földművest, akik most letartóztatásban vannak. A vádirat mint bünsegédeket vádolja Piroška György 26 éves kereskedőt, Piroška János 30 éves reáliskolai tanárt, Sági János 27 éves és Sági Rókus 22 éves földművest. A vádirat szerint Csongrádon 1923 december 26-ról 27-ére virradó éjszakán, éjjel tájban Piroška György, Piroška János és Sági János rábeszélésére Fülöp Andor az általa részben átalakított kézigránátot átadta Bölönyi Miklósnak, annak használatára úgy őt, mint Simkó Lászlót kioktatta és ugyancsak ők bírták rá Simkót és Bölönyt arra, hogy a kézigránátot a bálterembe dobják. A vádirat szerint Piroška György és Piroška János a kézigránátot Fülöp Andor közvetítésével átadták Bölönyi Miklósnak, illetve Bölönyi Miklós által Simkó László rendeltetésére bocsátották. Őket is azzal vádolja az ügyesség, hogy Bölönyi Miklóst a gránát bedobására felbújtották. Ugyanez a vád Sági János ellen is.

A vádirat elmondja, hogy a csongrádi Magyar Király szálló első emeleti tánctermébe az egyik ablakon át „emberi élet kioltására alkalmas, husz méter körletre ható és begyújtott kézigránátot előre megfontolt szándékkal bedobtak, az felrobant és szilánkjai három sértetlen halálos, huszonöt sértetlen pedig halálos következményekkel nem járó sérülést okoztak. A merénylet következtében Nagyváros Juliánna, Wolf László és Farkas Balázs meghaltak.” A vádirat ezután felsorolja a sebesültek neveit, majd a megokolásban az ügyesség kifejti, hogy a tettesek elleni vád a nyomozó csendőrség jegyzőkönyvei és maguknak a tetteseknek a nyomozás folyamán, majd a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaik alapszik. Az ügyesség vádját a beismerő vallomásokra alapította, noha a vádlottak később visszavonták beismerő vallomásukat azzal, hogy az ütlegetés miatt vallottak terhelően önmaguk ellen.

A főtárgyalásra nagyon sokan érkeztek Csongrádról, úgy, hogy az összes szállodák ugyszólván megteltek érdeklődőkkel. Körülbelül 120—130 tanut idéztek be, akik ugyszólván már mind megérkeztek Szolnokra. Ugyancsak megérkezett Piroška János és Piroška György is. Általános feltűnést keltett, hogy Piroška János főhadnagyi uniformisban vesz részt a főtárgyaláson.

Amikor a tárgyalási elnök Piroška Jánost arra vonatkozólag megkérdezi, hogy egyéb foglalkozása van-e a katonatisztinél, Piroška ezt válaszolja:

— Festőművész is vagyok.

Az elnök a tárgyalás kezdetén bejelenti, hogy

a sértettek közül senki sem jelent meg; valamennyien ügyvédekkel képviseltetik magukat.

Elsőnek Simkót hallgatják ki, Simkó nem ismeri el bünösségét. Kijelenti, hogy korábbi beismerő vallomását veréssel csikarták ki belőle. Simkó kihallgatása közben megjelent védőként Ulaín, Lendvai képviselő társaságában, aki az újságírókhoz ült.

Az elnök figyelmeztette Simkót, hogy vallomásaiban ellentmondások nyilatkoznak meg. Felolvassa Simkó korábbi vallomásait, amelyben részletesen elmondja, milyen szerepe volt a merényletben. Bántalmazásáról egyik korábbi vallomásaiban sem beszél.

A tárgyalás folyik s ítéletre előreláthatólag nyolc-tíz napnál előbb nem kerül a sor.

Korda Andor erdeinek kisajátításáról dönt ma az agrárbizottság

Korda Andor több ezer holdas birtokából az agrárreform életbelépése idején a háromszáz holdas cskei erdő maradt még meg. Ezt az erdőséget horribilis áldozatok árán teremteték meg és ma 15—20 évesek a fák úgy, hogy még 10—15 esztendői fejlődés kellene ahhoz, hogy kitermelhessék.

A háromszáz hold erdőt az agrárreform is meghagyta a tulajdonosának, azonban a cskei parasztok kérvényt adtak be a bukaresi legfőbb agrárbizottságnak, hogy mivel nincs elég legelő, ezt a területet sajátság ki legelő céljaira. Tarolják le az erdőséget és a földterületet adják át a lakosságnak. A legfőbb agrárbizottság úgy döntött, hogy száz hold kivételével kisajátítható az egész erdőség.

A járdai agrárbizottság kisajátította az erdőséget, holdanként 4—500 leies árban.

Tekintettel arra, hogy a legfőbb agrárbizottság döntése ellen felebbezni nem lehet, Korda legalább azt kérte, hogy élhessen a törvényadta jogával és majd választhassa meg azt a területet, amely neki marad.

A megyei agrárbizottság ma dönt a kérelem felett.

Friss dunai (édes vízi)

halakérkeztek

VADASZ és LONDON

fűszer és csemege kereskedésbe. Telefon 8.

Egy iroda kisasszony felvétetik.

Atlantio mozgó

9 1/4 órákor

Apollo mozgó

5, 7 és 9 órákor

Ma csütörtökön először:

Kidd, a kalózkapitány

II része.

A főszerepben a legbravurosabb, legvakmerőbb moziszinész:

Eddie Polo

A II. rész bezárálag szombatig megy



KEPES ELEK

orvosi kötszersz, Sas-passage 20. szám

saját készítményű speciális kötszerek, női és férfi övszerek

SÉRVKÖTŐK, NÁSKÖTŐK

Téli kabát raglán és öltöny

szöve

különlegességeinket idény előtti olcsó árban árusítjuk.

HAVAS és GRÜNFELD posztó áruház

Avram J. (Kossuth)-u. 8. Sasátjáróval szemben.

Csak 20 napig

NAGY CIPŐELÁRUSÍTÁS!

Csak 20 napig

Tulhalmozott raktár miatt az összes raktáron levő női-, férfi- és gyermekcipők minden elfogadható árban elárussítatnak.

Csak 20 napig

Gonda Testvérek cipőáruházában

Reg. Ferdinand 5. Park szálloda épület

Csak 20 napig

Reklám, kritika, könyörületesség

Kíméletlen leszek; betűbe rögzitem a szemrehányásokat, a tisztelet, huszfelől ránddobott panaszokat.

Azt mondja — s mindinkább sokasodó torokból — az olvasóközönség:

— Szégyelje magát Kedves Szerkesztő Ur! Ma ismét olvastam egy reklámot valami művészi eseményről. Tegnap egy kritika csöpögött lapjukban, csupa nagyszerűséget, holmi egészen jelentéktelen kulturdélutánról. Hát csakugyan azért verték gyermekkorában a vidéki újságírást, hogy tíz perc alatt nem tudott fennakadás nélkül égbenyúló piramisokat építeni a legdübörgőbb disztó jelzőkkel?

Nem veszem komolyan a felháborodott startolást. Tudom, hogy itt még kezdet kezdetén vagyunk az igazmondással.

S az újságírást kérdőrevonó közönség csakugyan folytatja:

— Üzleti reklámról nem beszélek. Ha egy vállalat hirdeti, az olvasó természetesen tisztában van a megjelent cikk üzlet-szerűségével. Itt nyílt, becsületes játszmával állunk szemben. Nem kárhóztathatom az újságok korlátozott véleménymondását politikai, közéleti téren sem. Jól tudjuk, hogy a szívszerinti állásfoglalás ezen a terepen ezer nehézségbe ütköznék, sok esetben a lapot egyenesen létében veszélyeztetné.

Bólintok. Szeretem, ha az emberek megértők s határozott szimpátia fejlődik ki bennem az értelmes olvasó iránt.

— Nna — mondja erre ő. — Láthatja, hogy nem vagyok túlságosan szigorú bírő. De van egy határ, ahol minden enyhesség megszakad. Ki korlátozza Önöket abban, hogy művészeti, irodalmi, közéleti, vagy társadalmi ügyekben, amennyiben ilyenekkel foglalkoznak, őszintén, lelkiismeretesen és néhanapján azt is szem előtt tartva gyakoroljanak kritikát, előlegezzenek valakinek jó, vagy kevésbé kedvező véleményt, hogy elvégre mégis csak a huszadik században élünk s bármennyire vidéken vagyunk, a közönséget még sem lehet orránál fogva vezetni? Nem gondolja Szerkesztő Ur, hogy nagyon is közel érkeztünk a ponthoz, amikor a publikum az Önök kritikátlansága folytán kezd egészen semmibe se venni a lapvéleményeket? Mutassak rá Ön előtt koncertekre, avagy tárlatokra, színelőadásra, vagy könyvkritikára, melyek bár hasábonon keresztül rezonáltak a dícsimuszok ezer variációiban, mégis néptelenek, olvasatlanok, eredménytelenek maradtak?

— Ne mutasson rá, Kedves Olvasó. Hajh, magunk érezzük legfájdalmasabban, hogy legszebb dicsőreteinket, a legnagyobb művészeti teljesítményekre tartogatott legkiválóbb jelzőinket rég elpuffogtattuk a legkisebb, legszürkebb, leghegyibb jelentőségű eseményekre. (Bocsássa meg a felső fok sűrű használatát; ez is az ön álláspontját igazolja. Vértünkbe vált a szuperlatívusz.)

— Ugy van. És nem volna szíves megmondani Szerkesztő Ur, mit szándékszik cselekedni abban az esetben, ha egyszer egy csakugyan európai színvonalú eseményről kell beszámolnia? Hol marad akkor a megkülönböztetés? Mit tudna írni Ön, ha véletlenül egy Zorn, egy Velasquez kollekciót kellene ismertetnie, holott az őket illető összes jelzőket előzőleg lekifurdalás nélkül másfél tucat-szor rákente Nagyiképi Boldizsárra, „a helyi művész-kolónia legtehetségesebb s országhatáron túli relációban is jól csengő egyéniségére?” Nyolcoldalas lapjában ugyan mennyit írna a relativitás respektálásával Romain Rolland esetleges felolvasásáról, tekintetbe véve, hogy Utólráhetetlen Tihamér legutóbbi szabadfőadását két héten keresztül napi másfél hasábot reklámok tömjé-nezték? Különkiadást, karácsonyi számot adna ki, vagy az aszfaltra nyomtatná az

igazság szerint megírni köteles cikkek ki-maradt oldalait?

— Zavarba jönnék — volt feleletem. — Bevallom Önnek, zavarba jönnék és be-vallom, hogy néha féljélszakán át engem is gyötör a félelem, hogy egyszer egy ilyen Romain Rollandnak, vagy Rodinnak, vagy kinek tényleg észbe juthat, hogy bennün-kezt belesodorjon a dilemmába. Azt hiszem, ebben az esetben csak egy megoldás volna számunkra: fejjel le a Kishidról a Körös hús hullámaiba.

— Dicső vég, megérdemelt halál!

— Ó, ez a kegyetlenség. Uram, gyil-kosabb, mint a tör.

— Ki gyilkolta meg a mi sajtóba ve-tett régi hitünket?

— Hallgasson meg, Értelmes Olvasó! Még az apagyilkosnak is... Különben tud-ja a többit.

— Elő tehát a mentéseket!

— Igenis kérem. A mentéseket...

Bejön a szerkesztőségbe az a Boldizsár, vagy az a Tihamér. Leül az emberrel szem-ben és elkezd beszélni az erdélyi magyar kultúráról, a lapok kötelességeiről, a nehéz megélhetési viszonyokról. Nem veszi ész-re, hogy az asztal alatt a lábunk a türel-metlenség kánkáiját reszketi. Smafu neki, hogy a nyomdász harmadszor tör be az ajtón, képből kikelve üvölti, hogy nincsen kézirat, fenn a nyomdában a gépek állá-nak. Bevallom, én hiszem legkevésbé, amit dühömben és azért írok le, hogy Boldizsár és Tihamér további fejtegetéseitől szabadulva, eleget tessek szürke, de bék-és hírlapiroti tevékenységemnek. Bölcsen tudom, hogy igazság szerint két sorban is krózsusi módon járnék el, ha Boldizsárról és Tihamérrel megemlékeznék. De akkor jön megint, hogy úgy-e Szerkesztő Ur, nem értem, de az árva magyar kultúráért, és jön másnap a szemrehányás hogy persze a lapok csak a megfizetett cikkeket közlik s fülük botját se mozdítják altruizmusból. És akkor egye fene, jön az altruizmus fél-hasábon és másfélhasábon, csak hogy me-neküljünk a kötelességeinkről tartott újabb prédikációktól. Nemrégiben egy esa-ládapa, aki naponta három órát ült szer-kesztőségünkben, azzal a szerény követ-e-léssel örvített bennünket, hogy első ízben debütáló gyermekéről vezércikkben dö-rögjünk toborzót Nagyvárad magyarjai-hoz. S a reklámért való görcsös küzdelem nap mint nap megújul a jólismert formá-ban, könyörgés a pazar, a fenntartás nél-küli dicsőretét, felvonultatása annak, hogy a letört középosztály soraiból jó-vünk kopogtatni, odahaza éhes porontyok várnak a dicsőség morzsáira. Ah, Érdemes Olvasó, mit tudsz te minderről, mit tudod te, mennyi küzdelmen megyünk mi át, míg az a hitelünket sorvasztó reklám, vagy kö-nyörületes kritika megjelenik.

De azért mégis Neked van igazad. És én tanácsolnék Neked valamit. Nézd el a lapoknak jószívűségüket. Ne adj rá sokat, amit mi gyöngeségből, könyörületességből megírunk, mögöszemérmeskedve a névte-lenségünknek. Várd meg, amíg az igazi ese-mény elérkezik. Azt, amelyiket nevével jegyezve fog lelkesen, őszintén beharag-gozni az újságíró. Mert néha ilyen is akad

és az újságíró ha érdemes, szívesen kibarkít nevével a kényelmes inkognitóból. Köve-telj színvallást az újságíróról s ott ahol közülnék senki sem meri nevével hitelesi-teni azt, amit ír, ott tudd, hogy baj van a kréta körül és tudd, hogy az a cikk nem gílt, csak komédia.

Tabéry Géza

Megsemmisítenek husz kész, de át nem vett utlevelet

Az utlevélszerzés nem tartozik a kelme-sebb szórakozások közé. Heteket vesz igénybe a különféle hivatalokba való szaladgálás, amíg az utolsó akadály is elismul s az okmányok hadseregét kérő sorok kíséretében át lehet adni az utlevélhivatal főnökének.

Ugy látszik azonban, vannak emberek, akiket csak az utlevélszerzés akadály-versenye izgat, de a finis már kívül esik érdeklődésükön. Egész sereg utlevél várja ugyanis gazdáját az utlevél-hivatalban anélkül, hogy boldog tulajdonosaik átvennék a határ-sorompókat felemelő számtudó füzetecskéket. A rendőrség utlevélhivatala most közli, hogy megsemmisíti az alábbiak utlevelét, ha azokat utolsó terminuson, október 10-én belül tulaj-donsaikat nem veszik át. Egyben közli az utlevélhivatal, hogy a jövőben az utlevélre szükséges bélyeg mindenkor melléklendő a kér-vényhez. A megsemmisítésre váró utlevelek a következők:

Róth Jenő, Lengyel Miklós, Schlesinger Ferenc, Spreng Ferenc, Sámuel Ferenc, Buik Béla, Molnár Jenőné, Vladár János, dr Várady Ödönne, dr Békefi Gyula, Waldmann Mára, Farkas Ilona, Biszterczy Elemér, Czira Kálmán, Váradi Ernő, Szilágyi Károlyné, Schwartz Adolf, Horváth Anna, Boros Margit.

* Gépajóurt felsőruhára és fehérneműre legsze-ben és legolcsóbban készít ASTRA gépajóurt, Str. Alexandru (Tetleki-utca) 5. szám.

* Kabát-szővetek, Peleucheok és bőle-s-árak nagy választékban, meglepő olcsón Rimanóczy-utca 9.

* Női szabászati varró és kalapkészítő szakiskolában még néhány tanítvány föl-vétetik. Szabás, varrás 6 hó alatti, kalap-készítés 3 hó alatti tökéletesen esa-játítható. Bővebb fölvilágosítás és beirat-kozás naponta d. u. 5-6-ig Orbán Sándor-né Str. Deák F.-u. 2.

* A Körösparti Áruház az elősmert ol-csó áraiból 10 százalékos engedményt ad 15 napig.

Nem régi Bovli árut

amit hangzatos hirdetésekkel és a vevőkö-zönséget félrevezető szavakkal hir-detnek,

hanem
friss, szép,
kurens árut szerezhet
be olcsóbban mint bárhol

HAJNAL
és
RÓZSA
cégnél,

Nagy Sándor-utca 1. olcsóbb árakkal :—
a nagyérdemű
vevőközönség szíves pártfogását tisztelettel
kéri:

Hajnal és Rózsa Nagy Sándor-utca 1.

NAGY ŐSZI VÁSÁR
kabát és öltöny
szövetekben
feltűnést keltő olcsó árakkal kezdetét vette
SZEKELY
posztóáruházában
Str. Avr. Iancu (Kossuth-u.) 5

Álháritatók-e az üzletbérek?

Irtá: Dr Lengyel Zsigmond

A Vadul Comercial fogalmának fejtegetése során a háztulajdonosi érdekek védelmére és korántsem más életfoglalkozás támadására emeltem szót. kifejezetten hangsúlyoztam, hogy az üzlethelyiségek szabaddá tétele, ha ugyan átmenetileg nehézségekkel volna is kapcsolatos, a kereskedelmi életfoglalkozás érdekeit egyáltalában nem veszélyezteti és magyarázatként hozzá fűztem, hogy a kereskedelem az ennek folytán megnövekedő újabb árakat épp úgy át fogja hárítani a fogyasztó községre, amiként a többi eddig felmerült teherbeteleket is áthárította. Meglepetéssel kellett azonban a meg sem támadott kereskedelmi érdekek képviselője válaszából értesülnöm arról, hogy a kereskedelem a háború hatásaként beállott áremeléseket és többletkiadásokat egyáltalában nem hárította át a fogyasztó községre, hanem ezt a kereskedők hasznoszállékuk csökkentése útján fejezték ki.

Ez az álláspont azonban merőben téves, mert ez tényleg így volna, akkor a fűszerkereskedő a cukor kilogramját jelenleg is a békebeli 96 leírnek számszerűleg megfelelő 48 baniért és nem jelenlegi 36 leír, a kávé kilogramját jelenleg is 10 baniért és nem 160 leír, a liszt kilogramját 16 baniért és nem 15 leír, a rizskása kilogramját 13 baniért és nem a jelenlegi 36 lei áron árusítaná.

Egy pár finom cipő ára jelenleg is a békebeli koronának megfelelő 10 lei volna, holott az jelenleg bizony csak 1200 leír kapható. Egy pár hasznos 1 lei 50 baniért és nem a jelenlegi 200 leír volna beszerezhető. Igen finom férfi ruhát elsőrendű szabóüzletben beszerezhetnénk 50 leír, holott az jelenleg 6000 leír is alig szerezhető be. Egy méter elsőrendű cserfa ára a többletkiadások át nem hárítása esetében jelenleg is 3 lei 25 bani volna, holott az csak 300 leír szerezhető be. Egy méter fa felvágása maximum 50 baniba kerülne, holott a jelenleg csak 70—80 leír eszközölhető. Egy darab tojás békebeli ára 1 bani volt, holott az jelenleg 250 baniba kerül.

A fenti példákat annak illusztrálására soroltam fel, hogy úgy a kereskedés, mint általában mind az életfoglalkozások, — kivéve a háztulajdonosokat, — akik a fogyasztó községnek elsőrendű szükségleti eszközöket szolgáltatnak, az ellenkező álláspont dacára is bizony áthárítják az ismételt hangsúlyozom, hogy áthárítani kénytelenek és a felnővekedett dologi terheket, többletkiadásokat az ezek igénybevétele rászoruló fogyasztókra.

Ezen foglalkozások: a kereskedelem, a kisipar, nagyipar, a földművelés és a kézművességek.

Ellenben nem képesek versenyt tartani a folyton növekedő drágasági hullámmal és nem képesek áthárítani másokra a saját életfenntartások terheit az ugynevezett szabad foglalkozást folytatók, nevezetesen az ügyvédek, orvosok, mérnökök, továbbá a havi és évi fizetéseket élvezők és természetesen a háztulajdonosok és éppen ezek azok, akik ennek folytán a háború okozta drágaság terhe alatt a legtöbbet szenvednek.

Az, hogy a tisztességes kereskedő esetleg maga is visszariadva a bekövetkezett és elviselhetlen drágaság következményétől és attól tartva, hogy ennek folytán a fogyasztó község nem lesz képes vásárolni áruát és esetleg a konkurencia hatása folytán is, ezen akként törekszik enyhíteni, hogy az őt megillető tisztességes polgári haszon egy részét is feláldozza, magán a lényegen mit sem változtat és ebből kifolyólag még az ilyen, minden dicsegetet megérdemlő kereskedő sem állíthatja azt, hogy ő a megnövekedett terheket nem hárítja át fogyasztóira, hanem legfeljebb azt, hogy ennek folytán kevesebb jövedelemre tesz szert és maga is szenved az általános drágaság következtében.

De sőt teljes egészében még az a felfogás sem érvényesül, mert ha kevesebb kamatot számítnak nagyobb tőke után, úgy még mindig elérhetjük ugyanazt a nyereséget, amelyet magasabb százalékszám mellett elérünk kisebb tőke után.

Kétségtelen tehát, hogy azon állítás, mely szerint a kereskedelem eddig sem hárította át a megnövekedett terheket a fogyasztókra, a legnagyobb mértékben téves és arról, hogy a megnövekedett üzletbéreket is kénytelen lesz újól át hárítani, arról sajnos, a közeljövőben kétségtelenül bekövetkező újabb áremelések fogják bennünket meggyőzni.

Azt azonban, hogy a Vadul Comercial meszebb menő rendelkezéseket tartalmazzon, mint a

francia törvény teszi, nemcsak a háztulajdonosok de egyben a köz érdekében is a legnagyobb mértékben sérelmesnek és veszélyesnek tartanám és pedig annál is inkább, mert teljesen egyetértek a kereskedelmi érdekek védelmezőjével abban a tekintetben, hogy úgy a háztulajdonosok, mint a bérlők érdekei a legjobban úgy lettek volna a multban is megvédhetők, ha a háztulajdon az eddigi lekötöttség alól teljesen felszabadították és ezen a téren is megindulhatna a szabad verseny, mely az élet és értékvizsnyoknak megfelelően szabályozhatná az egyik legfontosabb életszükségleti eszköznek, a lakásnak és bolyhelyiségnek az árát is.

Kolozsvári uriaszonyok halálos végű autókatasztrófája Nagyváradon

Tegnap délután megdöbbenő autókatasztrófa történt Nagyvárad határában a Félix-fürdő felé vezető országúton. Egy pompás Fiat kocsi, amelyben Lőrincz Sándorné kolozsvári autógázstulajdonos felesége, annak édesanyja Györfly Zsigmondné és tíz éves leánykájuk ültek

az drokba borultak és az esés következtében Györfly Zsigmondné olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy tegnap a zsidó kórházban meghalt.

Lőrincz Sándorné arcán szenvedett könnyebb sérüléseket, kis leányának csodálatosképpen semmi baja nem történt. Az autót Lőrincz Sándorné vezette, aki hosszabb idő óta amatőr sofőr.

A halálos végű autókatasztrófa életben maradt szereplőjét Lőrincz Sándornét tegnap halálra ki a rendőrség. Elmondotta, hogy férje Kolozsváron autógázstulajdonos, jelenleg üzleti uton Németországban van. Egy autót adtak el egy nagyváradai vállalkozónak, aki 20 ezer lei előleget adott a gépre és mivel a hátralévő összeget nem tudta kifizetni, férje utasítására Lőrincz Sándorné ájtott Nagyváradra, hogy a gépet hazavigye. Átkísérte Nagyváradra Lőrincz Sándorné édesanyja Györfly Zsigmondné és Lőrincz Sándorné kisleánya. Miután az autót visszakapták, ki akartak menni a Félix-fürdőbe. Az autót Lőrincz Sándorné vezette. Ahogy kiérték a városból az autót bal hátsó kereke kipukkant

a motorban is valami elromlott és az autót beleborult az drokba. Györflyné nyomban elvesztette eszméletét és a zsidó kórházban végrehajtott műtét sem segített rajta, az éjszaka ki-szenvedett.

A nagyváradai rendőrség bevezette a vizsgálatot, hogy Lőrincz Sándornének volt-e hajléki engedélye. Györfly Zsigmondné holttestét tegnap Kolozsvárra szállították.

Szept. 21-én

A nagyváradai könyvtárak szüreti táncmulásága a Kargerban

Özv. Boda Gyuláné

Avram Iancu (Kossuth) u. 16. könyv-, papír- és zenemű kereskedésében
IRODAI, ISKOLAI CIKKER és ZENEMŰVEK
olcsón kaphatók. Használt hegedű- és zongora-iskolákat veszek és eladok



a körösparton

Esőernyők
harisnyák

kötött árak legolcsóbban

Régi szinkör udvarba

a Heimann-kerítésben, Bul. Regele Ferdinand 3. (Rákóczi-ut) eladásra kerülnek az alant felsorolt cikkek.

Az árusítást ma, csütörtök d. e. 10 órakor kezdem meg.

Kabát velourok különféle árnyalatban mtr. . . 300—400 L

Marocainok különféle színben 200—400 L

Angol kabát szövetek, tiszta gypaju 140 cm széles 180—360 L

Legfinomabb férfi szövetek kiváló minőségűek 300—700 L

Tegethof és fekete costum szövetek 140 cm széles 240—600 L

Több ezer méter különféle pamut vásznak mtr. 35—70 L

Barchetek, flanelek mtr. . . . 30—80 L

Mosó kartonok legszebb minőségek mtr. . 35—45 L

Tennis flanel pompás színekben mtr. . . . 30— L

Nagyon sok maradék rendkívül olcsó áron

Cérnavásznak, asztalneműnek, paplanok, ágykészletek leszállított árakban.

Barna Jenő

PILLANGÓ

Irta: Bónyi Adorján

— E beszélések —

4

— Az nem baj. Azért segíthet, ha valami baj van. Ma akarok kimenni először a kis gépen és a sofför pont ma beteg. Maga el fog kísérni.

— Palika...

— Palika nem fog megsértődni, ha egy napra megszabadul a leckétől.

— De Palikát nem viszi a nagyságos asszony?

— Majd, hogy elszédüljön! Na vegye, itt van egy pápaszem. Már por van.

Török arra gondolt, hogy most talán igazán lesz alkalma teljes nyíltsággal beszélni Palika felől.

Zsuzsánna vezette a gépet és Török úr egy darabig csak a rohanást élvezte. De elfulladt a szélvészről és egyelőre nem beszélt. Majd... hátha megállnak valahol. Már a Normafa körül kanyarogtak, aztán tükörsima félkörök a Jánoshegyig.

— Hopp — mondta Zsuzsánna a kilátó-torony aljában, egy favázás vendéglő előtt megállott és odaszólt egy ácsorgó pincérnek. — Vigyázzon a kocsimra egy kicsit, öregem.

S odafordult Törökhöz:

— Jól fog esni egy kicsit sétálni — és elindult lefelé az úton, az erdőszélen. Török engedelmesen ment mellette.

Előttünk már alvásra szinesedett a rózsaszín ég, a fák ágait kiverte a megújodás zöld verejtéke, fű bukdácsolt elő a rögök alól és egy-egy sárga virág kíváncsian nézte őket az árok széléről.

— Hogy is hívják magát, Török úr?

— István.

— Pista. Jó, kedves. Pista. Én Zsuzsánna vagyok.

— Igen.

— Most mondja meg őszintén...

Pista... mit tart fölém? Milyen vagyok én? — és szinte gyermekesen felnevetett.

Török nyugodtan, eltűnődve felelt:

— Azt hiszem, hasonlít egy pillangóhoz. Szép, röpülő lepke, mindig napban, aki semmivel se törődik, csak szállani, mindig szállani. Virág, méz és nagy üveggyömbök körül, olyan fényes nagy üveggyömbök körül, amik üresek, de olyan szépet mutatnak. — Félszemmel ránézett az asszonyra s gondolta: „Az bizony, mint egy nagy bolygó, ha nem vigyáz az ember, még beleesik a szemébe, hogy megvakul bele.”

Zsuzsánna is ránézett s a foga kivillant:

— Mondja — kérdezte — nem volt magának valamilyen őse eszkimó?

— Miért?

— Olyan hideg ember, mint egy jég-hegy.

S nevetett. Török halkan azt felelte:

— Menyasszonyom van.

Zsuzsánna elkapta a fejét, előre nézett az úton és idegesen ismét felnevetett.

— Mit akar maga mindig avval, hogy Palika így, Palika úgy... — kérdezte egy pillanat múlva.

— Szeretném, ha maga jobban szeretné a kislfiát, nagyságos asszony. Nagyon vidám életétől nem ér rá erre. Palika érzi ezt és ez szomorú.

Zsuzsánna gyorsabban lépkedett.

— Mindene megvan — mondta fojtottan, türelmetlenül. — Nincs Pesten még egy gyerek, akinek jobb dolga, több játéka, több cukra, szebb szobája, kifogástalanabb gondozása lenne...

— Csak anyja nincs, aki szeresse — szólt Török és a szíve dobogott: most csak kegyetlennek, őszintének, bátornak kell lenni.

Egy árva lóca görbéskedett az utcán. Zsuzsánna leült, fáradtan és kedvetlenül. Török habozva leült melléje.

— Lehet, hogy igaza van — szólalt meg Zsuzsánna roppantul csendesen. — Lehet... Én nem vagyok az oka.

Fölnézett az ég felé, aztán lehunyta a szemét és azt mondta:

— Nem éreztem soha szerelmet. Nem érezhetek szeretetet sem. Anya az és gyermekét szeretetheti az, aki tudja, mi az a szerelem, amelyből gyermeke fakadt. De én...

„Nem igaz. Ez nem igaz” gondolta Török, de feszülten figyelt. Egyszerre Zsuzsánna keze ott volt a kezén; és az asszony keze födetlen volt most és perzselően forró és megmarkolta égőn az ő kezét, mint egy lépeső karfáját, mely valahova fölfelé vezet.

— Sohase szerettem, érte maga ezt? Sohasem éreztem... egy csöpp szerelmet sem... Igazít, rettenetesen és gyönyörű... Ó, ha ezzel egyszer valaki meg tudna ajándékozni... ha meg tudna ajándékozni valaki ezzel...

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ

Bérleti felhívás.

Mély tisztelettel jelentem Oradea-Mare város nagyrabecsült közönségének, hogy az 1924—25. színiévadban 120 előadásra hirdetek bérletet, amely bérlet f. évi október hó első napjaiban veszi kezdetét. (60 A) bérletes és (60 B) bérletes előadás lesz.

Bérleti árak a következők:

Nagy páholy	— — —	20.000 lei.
Rendes páholy	— — —	15.000 lei.
Zsöllye	— — —	4.000 lei.
Körszék	— — —	3.000 lei.
Támlásszék	— — —	2.000 lei.

A régi bérlok jogait f. hó 24-ig (szerda) déli 12 óráig tartom fenn.

Bérelni lehet Halmai Lajos titkárnál a színházi irodában naponként 10—1-ig.

A bérleti összeg három részletben is fizethető.

Mély tisztelettel

Gróf László

a „Regina Maria” Városi Színház igazgatója.

— Falu rossz, Vasárnap délután és este nagy közönség előtt fog színe kerülni a nagykapusi színjátások föléptével Tóth Ede nagyszerű népszínműve, a Falu rossz, melyben egy a játékok, mint az énekük és a jellegzetes táncuk frappáns hatást fognak kiváltani. Jegyekről taná-

csos lesz előre kiondoszkodni. Előadás 4 órákor, az esti előadás 9 órákor kezdődik a Katholikus Körben.

MOZI

— A Dorian Terrasseon ma, csütörtökön kerül bemutatásra az „Asszony és az apacs” című érdekesítő kalandor-dráma, melynek a főszerepét a szépségéről ismert kiváló filmstar: Heléna Makovska alakítja. Ezen nem sablonos kalandor-dramában szépen szövődik bele egy ideális szerelem, melynek következtében egy lezültött apacs tér vissza a rendes életre. A drámát megelőzi „Caruso halála” című életkép. Az előadások kezdete a Dorian Terrasseon 9, és a Dorian-filmszínházban 5 és 7 órákor.

— Kidd, a kalózkapitány. Tegnap ment utoljára Kidd, a kalauzkapitány I. része. Mindenki a legnagyobb csodálat hargján nyilatkozik Eddie Polonak, a főszerep kreálójának bravuros produkciójáról. Mind izgatottabb és izgatottabb jelenetekben megy a téma a kifejlődés felé s ez izgalmas jelenetek valóságos csúcspontját éri el a II-ik részben, mely holnapot csütörtököt szombatig megy.

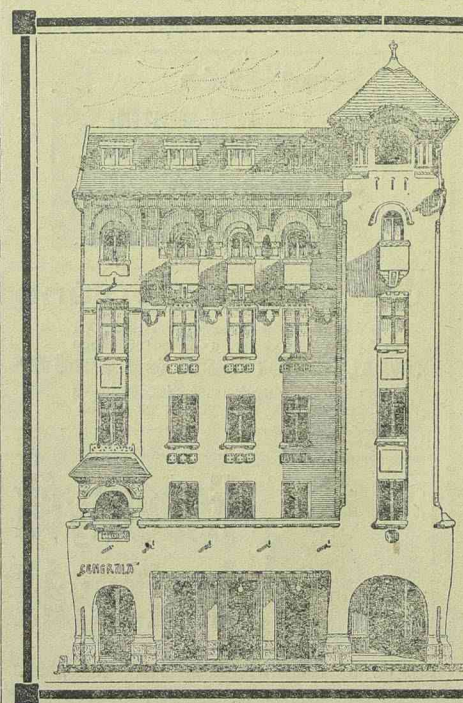
Női felöltők
ruhák és
pongyolák

legolcsóbban a „MODEL”
áruházban, Str. Vlahuța
(Szt. János-utca) 6. szám

DIÁKEGYENRUHÁK
és SAPKÁK



KÉSZÜLNEK
GERGELY GYULA
GYŰJTEMÉBEN
BUL. REG. FERDINAND N° 55.



ROMÁN STILŰ
új ház Clujon

Cluj város sokat nyert esztétikai szempontból a »GENERALA« bucaresti biztosító Intézet által építtetett Cluj-i fiókának új épületével. A román építészeti stílus fűlmu/hatatlanságával és szépségével rendelkezik. Dekoratív varázsa mindenkit meghódít. A Generala-palotát ezért csodálja meg a járókelő, kinek szeme hosszan simogatja végig az építőművészet eme festői részleteit. Az erdélyi városok házainak nincsen stílusa, egyes nagyváradai barokkstílusú házak kivételével. A román stílus minden bizonnyal mind nagyobb elismerést és értékelést fog kivívni magának s ama presztízsével, melyet a Generala ad neki, arra fogja bírni az erdélyi háztulajdonosokat, hogy mielőtt magukévá tegyék.

LDONSKGOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.
TRADE PRINTUL CAROL (VOLT SZILÁGYI DEZŐ-UTCA) NO. 6.

Kiadóhivatali irodák:
BONNENFELD ADOLF RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Nyílt: egy hóra 50, negyedévre Vidéken: egy hóra 60, negyedévre
4, félévre 300, egész évre 600 Lei 180, félévre 360, egész évre 720 Lei

A „Nagyvárad” telefon száma 38
Előfizetéseket és hirdetéseket ellátja a kiadóhivatal és a Hegedűs
Hírlephirdető (Telefon 13-01)

* A király üdvözlő távirata a Kereskedelmi Kamarához. A Kereskedelmi és parkamarák országos kongresszusának megnyitó üléséből hódoló táviratot intézett a királyhoz. A kabinetirodától tegnap következő szövegű távirat érkezett Cserkez István dr. kongresszusi elnök címére a nagyváradi Kereskedelmi és Parkamarához: „Királyi Palota. Legfelsőbb rendeletre van szerencsém tolmácsolni Öfelsége legnelegobb köszönetét azon üdvözlő táviratnak, melyet a kongresszuson részt vevők nevében küldött. Angelescu tábornok advari marsall, adjutáns.”

* A kereskedelmi miniszter olaszországi útjáról. Bukarestből jelentik: Constantinescu miniszter a bukaresti sajtónak adott intervjúban nyilatkozott olaszországi útjáról, hangsúlyozta, milyen rokonszenves fogadtatásban részesült Mussolini részéről, aki rendkívüli szimpátiával viseltetik Románia iránt. Az olasz kormányfő Besszarábiát illetőleg kijelentette, hogy pillanatnyilag sem lehet aggályos, hogy ő megszegné adott szavát.

* A belügyminiszter fog dönteni Fürst Hermann lakásügyében. Tudvalevő, hogy Fürst Hermann Uri-utca 11. szám alatti lakását a rekviráló-izottság igénybevette özvegy Ioanitiné részére. Ez ellen a döntést ellen Fürst a belügyminiszterhez felebezett, aki elrendelte, hogy a vizsgálatot vezessék be a felebezésben foglaltakra is és azután az egész ügy dossziéját magához kérte a miniszter.

* Kik lépnek fel a színésztélyné? A szerződés nélkül maradt színészek estélyére nagyban folynak már az előkészületek. Az Emke kávéház művészszatáláná naponta valóságos vezérkar beszél meg a terveket, hogyan avassák mentől színesebbé, szórakoztatóbbá és vonzóbbá Thália fődét nélkül maradt gyermekei a szeptember huszonharmadikára tervezett grandiózus művészestélyt. Az állástalan színészeknek sikerült eddig megnyerniök vendégszereplésre Marcus Ritta asszonyt, Jósika Micit, Gellért Irént, Baranyai Jolánt, Mányoki Icát, Ligeti Macát, Galambos Elemért és Békeffy Miksát, míg a maguk soraiból a következők fognak fellépni a művészestélyen: Békeffy Lajos, Békeffyné, Huzella Irén, Vigh Ernő, Jancsó Jolán, Nagy Margit és Wermes Dezső. Az estély, mely iránt máris igen nagy érdeklődés nyilvánul, a Katolikus Körben lesz.

* Gépfegyveres rablók kifosztottak egy regáti falut. Bukarestből jelentik: Cetatea-Alba megyében Tatarbu falut kedden hajnalban gépfegyverekkel és puskával felszerelt rablók támadták meg. A banditák a Dnyeszteren túlról érkeztek. Felgyújtották a posta és távirat épületét és

elvtágták az összes vezetőket. A község tehetősebb lakosait teljesen kifosztották. Hajnalban véres harcra került a sor, a halottak száma igen nagy, de részletes jelentés még nem érkezett, mert a telefon- és távirat összeköttetést a vidékkel a banditák elszakították. Tatarbu községből a rablóbanda Cizneába vonult, ahol szintén raboltak és megtámadták a csendőrlakónyát. Itt is fegyveres harc fejlődött. A kisenievi katonai parancsnokság gyalogos és lovascsapatokat küldtek a szorongatott vidék segítségére. A hadügyminiszteriumból érkezett jelentés szerint több felfegyverzett csapat tört be a besszarábiai határ mentén, amely fosztogatja a lakosságot és rettenetes pusztításokat végez. Legfrissebb jelentés szerint heves harc folyik a bekerített banditák és fegyveres csapataink között.

* Baranyai Jolán hangversenye a munkásságnak. A munkásság kulturbizottsága, hogy addig is, míg a munkássázhízi előadások megkezdésével egy hónappal ezelőtt abbahagyott munkáját nem folytathatja, matiné és hangversenyek rendezésével óhajtja a munkásság kulturális igényeit kielégíteni. Ez alkalommal Baranyai Jolánt szerepelteti egész délelőtt betöltő műsorral. A kulturbizottság ezzel a klasszikus műdalt és a nehezebb koloratura műfajt akarja propagálni a munkástömegek előtt, akik a multban is számos tanulejt adták fejlett zenéi érzéküknek. A kulturbizottság megfelelő népszerű magyarázatokkal és bevezetővel óhajtja a megértést elősegíteni. A hangverseny 28-án d. e. a Kath. Körben fél 11 órai kezdettel lesz megtartva.

* Nem kell az adók kifizetését igazolni a vámnál. Tegnap délelőtt a Kereskedelmi és Parkamara és a Kereskedelmi Csarnok küldöttsége kereste fel Coroiu Sándor pénzügyi adminisztrátort dr. Oláh Béla kamarai főtitkár és dr. Fried János a Kereskedelmi Csarnok titkárnak vezetésével. A küldöttség panasz tárgyává tette azt a közelmultban kiadott rendeletet, amely szerint a kereskedők részére érkező import-árúk mindaddig nem vámolhatók el, amíg a címzett nem igazolta összes állami adóinak kifizetését. A pénzügyi adminisztrátor igen előékenyen fogadta a küldöttséget és átlátván a kérelem indokolt voltát, határozott ígéretet tett, hogy a rendelő hatályát felfüggeszti. A pénzügyi adminisztrátor ezen belátó intézkedése a legkedvezőbb hatást váltotta ki az érdekeltség körében.

Jön Az arany kalitka! Jön

* A „Rózsabokor”-ba nem kell zsidó főpincér... Mindig büszkén hangoztattuk, hogy a benszült nagyváradi magyar, vagy román nem antiszemita. Ennek a városnak minden lakosa úgy összeforrt jobban-rosszban, hogy a féktelen és ostoba antiszemita agitáció soha nem ért célt. Most mégis antiszemitizmusról kell írunk, amely annál súlyosabb, mert egy dolgozó család ember azért veszítette el kenyérét, mert zsidó. Ficker Antalné, a „Rózsabokor” című vendéglő tulajdonosnője már békében antiszemita elveket hirdetett. Zsidó alkalmazottat nem tűrt meg magánál. Csak zsidó vendéget. Annak hajbókol, igaz, hogy az fizetett és aki be-megy egy vendéglőbe, fogyaszt és fizet, atól még Ficker Antalné sem merle megkérdézni, milyen vallású. A nyáron nem volt főpincére a Rózsabokornak és Ficker Antalné alkalmazásba fogadta Ujhelyi Márton, aki becsületes munkás ember, egy vette van: hogy zsidó. Ficker Antalné tudta, hogy Ujhelyi Márton zsidó, azonban főpincér kellett, a szükség antiszemita elveket bont és alkalmazásba fogadta Ujhelyi Márton. Most egy másik főpincér ajánkozott, aki történetesen keresztény, erre Ficker Antalné a következő obsittal felmondott Ujhelyi Mártonnak:

— Zsidó főpincért nem tartok, tessék átadni mindent és elmehet.

Ujhelyi Márton most kenyér nélkül maradt. Jelentette a különös elbocsátási történetét a pincérszakszervezetnek, ahol biztosan módját

fogják ejteni annak, hogy az elbocsátott alkalmazottnak igazságot tegyenek.

* Eltűnt a zsir a nagyváradi piaoról. Kinos tünete a nagyváradi piacnak, hogy a mult héten a zsir egyszerre csak eltűnt és ma sem a piacon, sem a henteseknél nem lehet kapni. A zsir eltűnésének közvetlen okát a legnagyobb hiány fedi, hiszen a maximális ára: kilónként 70 leivel, a mai sertésárak mellett eléggé meg van fizetve a zsir és az utóbbi időben nem emelkedett annyira az élő sertés ára, hogy indokolt volna a hentesek ezen káros lépése. Vostinár főjegyző ur figyelmét hívjuk fel erre a súlyos helyzetre.

Jön Az arany kalitka! Jön

* Vasárnap lövőverseny lesz totalizátorral. Az 5. Rosiori-erzed vasárnap, szeptember 21-én délután fél három órai kezdettel lövőversenyt rendez a Kommandáns-réten, a püspökfürdő ut mentén. A rendezőség Denghel ezredes, Carpi és Gulyás századosok a legnagyobb figyelemmel és előrelátással gondoskodtak a közönség kényelméről. A lövőversenyt állandó villamosjáratok viszik ki a közönséget és ott büfé áll a közönség rendelkezésére. Ott futam lesz és három ugratás. A belépőjegy 20 lei és a tribünön 50 lei. A totalizátornál 20 és 100 leies tételek lehet játszani. A fogadásokat Bodnár János városi főkönyvtáros vezeti.

* Nagy érdeklődésre tart számot a Kath. Legényegylet szombat szüneti mulatága, a pompás műsor, különösen a körmagyar erősen vonza a közönséget. A jegyek nagy része már elfogyván, siessen mindeki a még meglevő jegyeket megváltani. A mulatság egész reggelig tart.

* Dr Vostinár főjegyző képviseli Nagyváradot a polgármesterek csernovitzi kongresszusán. Csernovitzban e hó 27-én és 28-án kongresszusra gyűlnek a romániai városok polgármesterei. A kongresszuson az aktuális városi problémák egész sorozata szerepel, közöttük a városi tisztviselők fizetéseinek a rendezése is. Ennek a tárgynak dr Vostinár János Nagyvárad h. polgármestere az előadója. A polgármester-helyettes, mint munkatársunknak mondotta, azzal a javaslattal lép fel, hogy a városi tisztviselők fizetését az állami kategóriákhoz hasonlóképp nivellálják.

* Renoválják a zsidó kórházat. A zsidó kórház áldozatkész fenntartója, a nagyváradi orthodox zsidó társadalom tagjai újból megörökítésre méltó dolgot producerkáltak. A zsidó kórház felszerelését nagy részben ujakkal pótolják, a sebészeti osztályra 35 új ágyat állítanak be. A műtőtermet is teljesen új felszerelésekkel, műszerekkel látják el, tatarozzák az épületet, úgy, hogy a zsidókórház ezután fokozottab mértékben tehet eleget emberbaráti kötelezettségeinek.

* Beíratások a református polgári leányiskolába. A református polgári leányiskolába a beíratások naponta d. e. 9—12-ig tartatnak. A református leánynevelő intézetbe (internátusba) a növendékeket, míg a létszám be nem telik, naponta d. e. 9—12-ig veszi fel az igazgatóság. Az internátusba felvételre tehát sürgősen jelentkezzenek a növendékek. Internátusi díj havonta 800 lei, 1 kgr. zsir, 10 kgr. kenyér, liszt, 5 kgr. 0-ás liszt, 10 kgr. krumpli. Jelentkezni lehet szeptember 28-ig.

* Szabadlára helyezték a szalontai sziguranca alfőnököt. Annak idején nagy feltűnést keltett Albú János szalontai sziguranca alfőnök letartóztatása, aki ellen az a vád, hogy egy szalontai 86 éves embert megvert, azonkívül több szabálytalanságot vonultatott föl ellene. Az alfőnököt a királyi ügyesség letartóztatta és hettegig fogoly volt. Tegnap a vizsgálóbíróság szabadlára helyezte Albut, miután a vizsgálatot lefolytatták ellene.

* Ha fáj a feje és szédül, ha mellszorulást és szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi Ferenc József keserűvizet.

* **Az Artibus.** Az Artibus ügye hónapok óta lazsal és mindig különböző stádiumban van. Hol lebontják és elhordják a háromnegyedrészét kész épületet, hol a józan felfogás érvényesül, hogy halálos bűn ezt a nagy jövőre hivatott épületkomplexumot a mai nehéz építkezési viszonyok közt megsemmisíteni. A Műcsarnok építőtársaság részvényesei ügylátszik megunták a sok huza-vonát és azt, hogy százazreik a halott téglatömbökben hevernek s beadványt intéztek a hatóságokhoz, melyben most már saját maguk kéri a lebontás megejtését. Amely ha megtörténik, ismét elpusztul néhány szépet szerető ember álma.

* **Uj jegyzői tanfolyam** Lugoson. Erdélyben eddig csak Fogarason volt jegyzői tanfolyam. Most még egy jegyzői tanfolyamot nyitottak Lugoson is. A tanfolyam október 15-én nyílik meg.

* **Megérkeztek Orbán Dezsőnek a külföldön is elismert híri festőművésznek képei.** Sajtóbemutató pénteken délelőtt. Ünneplő vernisszáge vasárnap délelőtt 10 órakor a Helikon szalonjában, Str. Brațianu (Szaniszló-utca) 1. szám.

Jön Az arany kalitka! Jön

* **Hány biharmegyei tisztviselő vizsgázik a román nyelvből.** A vármegye házában tegnap állították össze a kimutatást a román nyelvből vizsgázó megyei tisztviselők és községi jegyzőkről. A kimutatás szerint 120-an fognak a vármegyéből az október hó 2., 3. és 4-én megejtendő vizsga elé kerülni.

* **Elfogott utazó tolvajok.** A nagyváradi államrendőrség detektívje, Trifan Gábor tegnap elfogta Kostyál János és Kostyál Jánosné névre kiállított cseh utlevéllel utazó gyanús egyéneket, akiknél egy női aranyórát, egy 40—50 ezer lei értékű platinagyűrűt briliáns kövekkel és más ékszereket találtak. Bevallották, hogy a kolozsvári mintavásárra utaztukban a vonaton lopták ismeretlen emberektől. A rendőrség felhívja a károsultakat, hogy jelentkezzenek a bünyügyi osztály főnökénél.

* **Egy fatális nyomdahiiba.** Kaptuk az alábbi sorokat: Tekintetes Szerkesztő Ur! A szüretől hozott közleménye helyreigazításaként legyen szives közölni a következőket: A hivatalos szüretelési idő október 6; de jogában áll bárkinek a hegybírói hivatalnál való előzetes bejelentés mellett már szeptember 29-én megkezdeni a szüretet. A szüreti munkások bére koszt nélkül állapított meg, minthogy már évtizedek óta nem adnak kosztot a szüreti munkásoknak sem Nagyváradon, sem másutt sehol. Papp Imre volt alelnökünk — hála Istennek — nem halt meg, hanem lemondott állásáról és lemondása tette szükségessé az alelnöki állás betöltését. Helyreigazító soraim közléséért úgy a magam, mint szőlőbirtokos társaim nevében köszönetet mondva, maradtam kiváló tisztelettel. Nagyvárad, 1924. szept. 17. Dr. Stokker József, hegyközségi elnök.

Készséggel adunk helyet a helyreigazító soroknak, különösen ama résznek, amely a derék és általános szeretetnek örvendő Papp Imre halálhírével kapcsolatos. Ugyanis mi is jól tudjuk, hogy hál' Isten, Papp Imre, a Gazdasági Egyesület volt agilis titkára a legjobb egészségnek örvendő tisztán fatális sajtóhibáról van szó. Eltávozás helyett szedték a másik szót s régi mondas, hogy aki nek halála híret költik, hosszú életű lesz.

Jön Az arany kalitka! Jön

* **Fölhívás a Munkás Otthon Egyesület tagjaihoz és híveihez.** Nagyvárad ipari munkássága előtt két hónappal megkezdte Otthona építését. A szakszervezetek tagjai példás áldozatkészségükkel az akciót a megvalósulás stádiumába juttatták. De még sokan vannak szervezettek és szervezetlenek, akik egyrészt még nem is vállaltak részt, másrészt még nem teljesítették vállalt kötelezettségeiket. Fölhívjuk tehát tagjainkat, alapító tagjainkat, hogy ne várják míg a bizalmi, vagy az inkasszó fizetésért zaklatja őket, de jöjjenek be személyesen a Kömü-

ves Otthonba (Str. Cuza Voda 24.), vagy keressék fel önként a bizalmi és fizessenek. Különben a Munkás Otthon vezetősége, hogy az akciót intenzívebbé tegye, hogy szélesebb tömegeket vonjon be az otthonegyesület tagjai sorába, közgyűlést hív egybe az Atlantic mozgó helyiségébe 21-ére, d. e. 10 órakor. Jöjjen el minden szervezett munkás, jöjjen el minden tagja a Munkásotthon Egyesületnek, jöjjen el mindenki, akit az ügy érdekel és az áldozatokból ki akarja venni a részét. A vezetőség.

* **Koszorúmegváltás.** Lovass Margit bátyja elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címen Zászóné beteg postatisztviselőnőnek 500 leit adományozott.

* **Welch Margetson londoni Oxford ingekméret szerinti kizárólag Hollósnál készülnek.**

* **Ingzephírek, nyersselymek, asztal-neműek, barchettek legolcsóbban Rimanóczy-utca. 9.**

* **Kalapudonságokban a legolcsóbb Lengyel.**

* **Angol Tress és Habig kalapok a Regele Ferdinand-uton kizárólag Hollósnál.**

* **Legjobb villanykörtel telefonkészülék és manometer raktáromról nagyban és kicsinyben.** Telefon és villanyzerelést, minden fémipari és eszterga munkát, manometer javítást igen szolid áron vállal Rajz Andor elektromechanikus Szalárdi-utca 9.

* **Vászon és batisztchiffon különlegességek olcsóbban, mint bárhol Frank Róza üzletében. Rimanóczy-utca 9. sz.**

* **Atmeneti kabátkülönlegességek nagy választékban Hollósnál**

POLOSKARTÓ Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a poloskát, üvegje 15 — Lei FARKAS ISTVÁN Apolló drogéria, Oradea-Mare

* **Elárusítok olcsó árban őszi női divat szöveteket és vászonárakat.** Consum Áruház Rákóczi-ut, Moskovits-palotaszarok.

* **Böszörményiné és Roth Olga kalap-szalonjába bársony és filc bécsi modellek érkeztek.** Vlahuta (Szt. János) utca 7. b.

Old England keztügyi, harisnyái, női férfi ernyő legjobbak és legolcsóbbak.

* **Külföldi bevásárlási utamról hazaérkeztem és a legújabb őszi fűzőkülönlegességeket magammal hoztam.** Melltartókban és fehéreneműekben óriási választék. Kesztenbaum Juliska fűzőszalonja Ferdinánd király-körut (volt Rákóczi-ut.)

* **Bécsi Schmidt-bonbonok Aszódinál, Sas-palota. 10 deka lei 24.**

* **„KEGYELET” a Sas alatt.**

* **Kabát, kosztüm, öltöny-szövetek, kabát plüschöket, bársonyruhákat olcsón vehet a Körösparti Áruházban.**

LEGULJABB

Bulgáriában ki akarták kiáltani a szovjet-köztársaságot

Belgrád, szeptember 17. A politikai gyilkosságokért és a gorna dsumajai harcokért ostromállapotot hirdettek ki. Nagyszámu katonaság indult a színhelyhez. A szófiai lapok azt írják, hogy összeküvést fedeztek fel, melynek célja az volt, hogy Petrics környékén kikiáltás a szovjet-köztársaságot. Belgrádi jelentés szerint Bulgáriában a helyzet válságos. A legutóbbi két hét alatt a parasztszövetség hét vezetőjét meggyilkolták.

TÖZSDE

Zürich, szeptember 17. Nyitás. Berlin 10 0-a 126, Newyork 530 egyen., London 2370 háromn., Páris 2836 egyen., Prága 1587 fél, Budapest 0.0069, Bukarest 280, Varsó 102 fél, Bécs 0.0074 háromn., Milanó 2327 fél, Amsterdam 204, Belgrád 747 fél.

Bukarest, szeptember 17. Zárlat: Devizák: Páris 2032, London 857, Newyork 191 fél, Róma 842, Zürich 36, Bécs 2730, Prága 580.

Valuták: Font 855, frank 1080, svájci 36, líra 850, dinár 245, dollár 191 fél, osztrák 27, magyar 25, szokol 550, leva 130.

Zürich, szeptember 17. Zárlat. Berlin 10 0-a 126, Amsterdam 204, Newyork 530, London 2370, Páris 2830, Milanó 2325, Prága 1587 fél, Budapest 0.0069, Belgrád 747 fél, Bukarest 280, Bécs 0.0074 háromn., Stockholm 1411 egyen., Kristiánia 73, Kopenhága 90.

Budapest, szeptember 17. A szerdai értékpapírtőzsde zárata: Angol-Magy. 43, Magy. H. 505, Leszám. 110, Salgó 510, Allamv. 450, Keresk. b. 1155, Belv. Tal. 27, Borsod-Misk. 117, Első Bp. gőz 116, Beocsini 860, Borsodi szén 83, Kőszén 2800, Ujlaki 125, Urikányi 785, Globus 26, Olaszb. 20, Rima 151, Fegyver 1100, Ganz-Danub. 2390, Ganz-Vill. 1175, Láng 95, Schlick 49, Izzó 625, Papir 32, Karton 64, Zabolaj 65, Cukor 2300, Österm. 190, Osztrák H. 172, Csálky 13, Georgia 384, Ocean 17, Villányi 60, Lipták 9500, Guttmann 900, Lignum 50, Ofa 510, Nasici 2040, Atlantika 23 ezer korona.

Budapest, szeptember 17. Gabona-tőzsde szilárd. Budapesti buza 420—422 fél, vidéki állomáson 385—390, rozs 372 fél, takarmányárpa duna-tiszaközi állomáson 290, budapesti 410—415, sörárpa felsőmagyarországi 470, új zab 325, budapesti morzsolt tengeri 380, korpa 240 ezer korona.

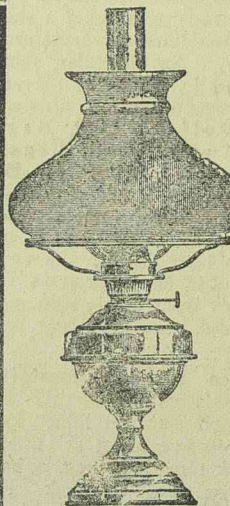
NYILTÉR

Alantí nyilatkozatot a Szakszervezeti Tanács f. hó 15-én hozott határozata alapján teszem közzé:

Nyilatkozat.

Alulírott brocsánatot kérek Spiegel József pincér munkástól, mert az elmúlt hetekben a „Palace” kávéházban tetlegesen inzultáltam. Oradea-Mare, 1924. szeptember 15-én.

Duschenek Antal.



**Lámpaáru
lámpacsó
táblaüveg**

közelgő időny-re korlátlan mennyiségben és gyári árban beszerezhető

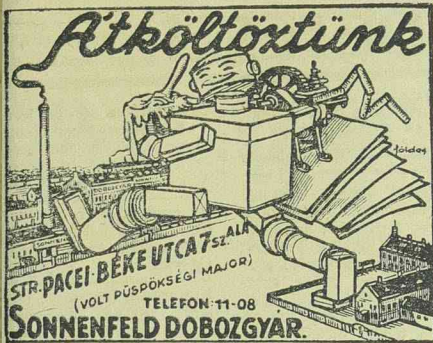
**Ugorkás
és befőttes
üvegek** leszállított árban árusítanak.

**FRATII
KOMLÓS
TESTVÉREK**

üveg, porcellán, lámpa és táblaüveg gyári raktára

**Oradea-Mare
Nagyvárad**

Str. Nicolae Jorga 13.



Fényes megélhetési nyújtó

kitűnően felszerelt gőzmosóda és ruhafestőde sürgősen eladó. Beköltözhető házak, szőlők, birtokok a város minden részében vannak eladók. Ugyancsak megbízásokat lakás és ingatlanok eladására elfogad, bizományba vállalt butort, szőnyeget, kékpeket, porcellánokat. Ha lakását eloszerelné, úgy jelentse

„Crisana” irodánál
Str. Alexandri (Teleki-utca) 24

Meghívó.

A Fűszer és Vegyeskereskedelmi r.t., ezelőtt ifj. Klein Sámuel r.t. folyó évi szeptember hó 26. napján délután 4 órakor Nagyváradon, Gillányi-utca 17. szám alatti irodahelyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényesek ezuton meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság lemondása.
 2. Határozathozatal a lemondott igazgatóság és felügyelőbizottság részére adandó felmentvény tárgyában.
 3. Igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.
 4. Esetleges indítványok.
- Kelt Oradea-Mare, 1924. szeptember 17.
Az igazgatóság.

MASITS SZÜCS

Strada Vlahuja (Szent János-utca) 2

Sport bundák

nagy választékban minden színben
3000 Leitől feljebb

Árlejtési hirdetmény.

Az Erzsébet liget mellett épülő új sportpálya építőbizottsága a sporttelep egész területén gyakorolható kizárólagos büfiet jogot (beleértve mindennemű ételek és italok árusítási jogát) valamint a pálya területén cca 600 méter kerítésnek és a pályán épült tribűnek hirdetési célokra való kihasználási jogát folyó évi október hó 15 től kezdődő 5 évre árlejtés útján bérbeadja.

Közelebbi feltételek Dr. Pelle János ügyvédi irodájában Str. Prințul Carol No. 4. d. u. 4 és 6 óra között tudható meg.

Pályázni óhajtok tartoznak ajánlatukat folyó évi szeptember hó 20-án, déli 12 óráig dr. Zigre Miklós urhoz, a pályaépítő bizottság elnökéhez Str. Regele Ferdinand 12 beadni, s a pályaépítő bizottság a beérkező ajánlatok felett még ugyanaznap határoz, jogában állván az ajánlatok egyikét sem elfogadni.

A pályaépítő bizottság.

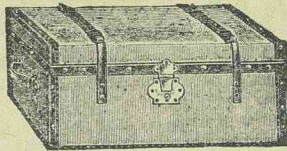
Ujdonság!

Ujdonság!

PÁSZKA

állandóan kapható minden boltjában és fűszerüzletben. Telefon 374. szám. Főlerakat:

Klein szálmagyár, N. Jorga (Zöldfa)-u. 8.



Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be

elsőrendű bőröndárunk, berendezett kassettáink és iskola-táskáink eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyszintén vállalkunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár

Str. Cuza Voda (Szacsval-utca) 18. szám.



Sürgősen eladó

egy nagyon szép mahagóni szalon és egy alig használt szépháló szoba berendezés. Str. Take Jonescu (volt Körös-utca) 32. szám

Tonknál

Központi fekvésű

világos, száraz legalább 100—150 □ területű üzemhelyiséget keresek — Cimeket a kiadóba „Üzem” jellegére kérek.

Az „Artibus” részvénytársaság felszámoló bizottsága.

Árverési hirdetés

Az „Artibus” részvénytársaság felszámoló bizottsága, zárt írásbeli árverés útján kívánja értékesíteni a Parcul Traianban épített műcsarnok épületet.

Az árverés tárgyat képező műcsarnok épület összes anyaga képezi egy tömegben, úgy, ahogy az jelenleg áll, a be nem épített állvány-anyag kivételével.

Az árverésen elfogadott ajánlattevője tartozik a műcsarnok bontási munkáit a döntéstől számított 3 napon belül megkezdeni és f. évi október hó 31-ig az épületet a beton alapig lebontani és az anyagokat a helyszínről elszállítani.

Kellő fedezettel rendelkező ajánlattevőknek az épület anyaga hiteltbe is eladatik. Az erre vonatkozó adatok az ajánlatban beirandók.

A zárt írásbeli ajánlatok f. hó 25 én déli 12 óráig adandók be „Ajánlat a műcsarnok épület anyagjára” felirással a Banca Nationala Oradea-marei fiókjánál működő „Artibus” rt. felszámoló bizottsághoz, ahol az esetleges szükséglet közelebbi felvilágosítások is megadotnak.

A felszámoló bizottság fenntartja magának a jogot az ajánlatok között való szabad választásra, esetleg új árverés kiűzésére.

Oradea-Mare, 1924. szeptember 16.

A felszámoló.



RUNOMI-METALLUM

lőszerszámvereték és fémárugyár

Braşov, Vasut-utca 37—39. sz.

Legszebb kivitelű réz, fém és nikkel lőszerszámvereteket szállít raktárról. Elsőrendű nyeregnemez minden méretben

A legkisebb hirdetés ára 30 fillér

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 fillér
vastag betűs 6 fillér

Házasság

Gőzmalomtulajdonos férjhezadná leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 24

Nősülne: huszonkilenc éves gyáros. Bővebbet: Faragó, Budapest. 16

Oktatás

Két, három gyermek tanítását vállalja IV. éves tanítónő jelölt teljes ellátásért. Cím a kiadóhivatalban. 725H

Angol: Miss Mechnaster megkezdte óráit. Tudakozódní 5 óráttól Str. Csen-gery-u. 4. 833

Ellátás

Magános urinő egy vagy két gyermeket ellátásra magához fogad. Öv. Schvartz Arminé, Str. Jókai Mór-utca 12. sz. 823

Intelligens idősebb házaspár egy vagy két gyermeket teljes ellátásra felvesz. Cím Fried Adolf Str. Baross-utca 3. sz. 822

Intelligens zsidó családnál 2 felsőbb iskolás gyermeket teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóban. 839

Alkalmazás

Mindenek 3 tagú családban felvételt. Cím a kiadóban. 776

Masamod kisasszonyt azonnali belépésre keres Rigó kalapszalonn. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 10. l. emelet. 827

Nevelőnőt keresek vidékre zongora és polgári tanításra. Címeket kérek kiadóba. 834

Házvezetőnőnek vagy anyahelyettesnek a ánikozik a gazdaság minden ágában jártas középkorú, keresztény urinő. Cím a kiadóban. 838

Adás-vétel

Sötétkék férfi ruha közep. termetre 40-es férfi cipők eladó. Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 43. 749

Kálvária-utca 14 számú 4 szobás konyhás magán ház 190 ezer lei, sürgősen eladó. Értekezni csakis Weisz Gizinné, Str. Tipografiei (Nyomda-u.) 4. 51

Iskola táskák

akta táskák, finom fésűk, kefék, il-latszerek, játékok, utazó kosarak az iskolaidény-re legolcsóbbak a

D'OR-ban
Regelo Ferdinand 16.

Ebédülő eladó

gyönyörű modern amerikai dió és paliszander **Sternbergnél**, Kishidő. Telefon 13-45

ELSZAKITHATATLAN

KER MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVET ROHAK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORA DE A-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Esőernyő

legolcsóbb a készí-tőnél
Rosenberg Testvérek
N. Iorga (Zöldia-u.) 8
Behúzás gyorsan készítt

Az „Artibus” r.-t. felszámoló bizottsága.

Hirdetés.

Az „Artibus” r.-t. f. hó. 16-án tartott rendkívüli közgyűlése a társaság végleges feloszlását és a Parcul Traian-ban levő műcsarnok anyagának elárverezését határozta el.

A belügyminiszter f. hó 11-én kelt 22690 C. sz. rendeletével a lebontást jóváhagyta.

A kereskedelmi törvény 202 §-a értelmében felhívjuk a hitelezőket, hogy a társasággal szemben fennálló követeléseiket 6 hónapon belül a Banca Națională fiókjánál működő „Artibus” felszámoló bizottságának jelentsék be.

Oradia-Mare, 16 Sept. 1924.

A felszámolók.

Egy jó karban levő nagyobb deák egyenruha, több férfi ruha, egy hálószoba, konyha kredenc, fürdőkád, szőlőprés, több teljesen új falada vasalással ellátva, egy jó karban levő varrógép, szarufa stb. eladó. Strada Oituz (Lahner György) 1. 843

Eladó kézmunka stb. ok, függönyök, lehr, színes és arany terítők, nagyon szép filé munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kicsk és nagyok, diványpárna montirozalan, kicsi kejin terítők, szekrény csikok. Zsebkendők, leibhenek, álló lámpaernyő, szőnyegek, perzsa, zsmirna és argaman, 23 m. finom rumburgi vázson, 12 személyes étkező szerviz és egy 6 személyes ezüst szerviz, goblen kép, selyem, horgolt redikülök, sevm, rojtos kendő, kötött, csipke. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz., jobbra - ZASZ. 287H

Tempomülés női és férfi a Kolozsvári-utcai templom legjobb helyén folyó cvre bérbeadó Kleiné, Mészáros-utca 2. 846

U., modern, 3 szobás magánház, azonnal beköltözhető, eladó. Fogánytelep, Gáspár. 841

Nyárlirózsa burgonya, fajam., fajkőite, házhoz szállítva lego csóbb Spiz-nél S. r. General Mosoiu. 847

Ebédülő jókarban eladó. Bul. Reg. Ferdinand Rákóczi-ut 12. III. em. 29. 829H

Eladó O német stílusú ebédítő vitrinrel, ebéd ő, háló, uri szoba, egy renaissance ebédő, álló tűfőző, hencser, szekrény fehér és barna vasaggyak. Rövid kereszt huros és egy hosszú zongora. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Szász. 473

Közlöny

Tűzfia eladáshoz ügynőket keres Schwartz József és fia Horia (Bátory) utca 26. 844

Utlevél, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges lenyelvek legolcsóbban Zenker fényképszélnél, Str. I. C. Bratianu (Szanszlo-utca) 25. Felvételek este 10-ig

Őszi, töli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi fehérneműek 250-600 leig izlésesen készülnek a leg-egyszerűbbtől a legd- vatosabbig. Nigesztelep 110/62 Schwartz ház. 340

Plissé és gouvre munkák nagyon olcsó árban készülnek Strada Alexandrii (Teleki-utca) 22. sz. alatt, a kapualj szmben. Ny.

24 % kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezettel. Adásvétei Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 24. Ertesítés délután. 9

Penzestársat keresek nagy jövőtű gyárvállalatához 2-300.000 lel. Megkereséseket „Konzerv” jelégére a kiadóhivatalba. 729

16 katasztrális hold (Nagyszalonta közelében) bögár kertészetre alkalmas földhöz társat keresek. — Domokos, Nagyszalonta, Arany János-utca 23. 830

Modern chamotte

kályhák

különléte színekben rakd-ron, 2500 Leifolt kaphatók valamint átrákasokat és javításokat vállal

Varga György

kályhás mester
Str. I. Ciordas (Berkovici) 33

Ha azt akarja, hogy lakásában a

vízvezeték berendezései szakszerűen legyen rendbe hozva, úgy forduljon bizalommal

FISCHER

bádogos és szerelő szakiparoshoz,
Strada Pável-utca 18 sz. (volt Rimanóczy-utca) 4.)

Szücsmunkát

elsőrendű kivitelben, olcsó árban készít, úgy hozott, mint saját anyagból **Bodnár Lajos** szücsmester, Sas-passage 88. sz.

Autótulajdonosok

figyelmébe!

Ujabb szállítmányu eredeti amerikai

belső és külső gummik érkeztek

minden méretben garancia mellett a lei kedvező állása folytán (napi áron)

olcsón adjuk

Economia

Kereskedelmi és Ipari R. T.

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul 1

Telefon szám: 8-58, 14-56, 14-57.

VIZUMOKAT

legolcsóbban és leggyorsabban

megszerez, meghízásköl elvállal

Futárként mindennap Cluj - Brassó - Bucurestibe.

Hirdetéseket és reklámokat az összes vidéki lapok részére felvessz eredeti tartással árban.

„MERCUR” hirdetst Iroda és Ügynökség

Sir. GENERAL MOSOIU 7. a fűzőlt laknnyával szemben.

Telefon interurban: 2-21.

SZŐNYEGEK, BÚTOROK RÉGISÉGEK VÉTELE ÉS ELADÁSA.



ZONGORÁKAT LEGOLCSÓBBAN STERNBERG NÉL

ORADEA-MARE, PIATA UNIRII No 2

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kéren árajánlatot	C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkezdvezmény	Harántgyaluk (Shaping)	C. F. R. vonalakon 45 % fuvarkezdvezmény	Kéren árajánlatot
		Fűrőgépek		
		Hydraulikus présok		
		Olajgyártó berendezések		
		Fogaskorok marások 1000X400 mm-ig		
		Transmissiók, függőgyámok és csapágyak		
		Mindenfajta vas- és fémöntes.		

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv.-Társ.